

FARBY GRAFICZNE	NORMA BRANŻOWA		BN-70
	Słownictwo farb graficznych Właściwości		7460-03
			Arkusze 4
Glossary of printing inks Properties	Vocabulaire des encres d'imprimerie Propriétés	Grupa katalogowa XVII 96	
Глоссарий печатных красок Свойства			

(1) adhezja farby (przyleganie) - siły występujące na granicy dwóch faz, pomiędzy cząstkami składników farby a podłożem; wywołane oddziaływaniem sił Van der Waalsa albo sił elektrostatycznych; powoduje między innymi występowanie przyczepności.

(2) barwa - wrażenie wzrokowe, odbierane w wyniku selektywnego pochłaniania lub odbijania albo emisji promieniowania widzialnego przez farbę. Rozróżnia się barwy pierwszorzędowe: żółtą, czerwoną, niebieską; barwy drugorzędowe powstające w wyniku mieszania dwóch farb o barwach pierwszorzędowych; pomarańczową, zieloną, fioletową; barwy trzeciorzędowe powstające w wyniku mieszania trzech farb o barwach pierwszorzędowych; brązową, oliwkową.

(3) ciągłość - opór jaki stawia farba podczas jej rozdziału w procesie druku. Właściwość ta jest funkcją złożoną: kohezji i jej energii powierzchniowej, zależy od koncentracji pigmentu, charakteru środka wiążącego i pigmentu.

(4) długość nitki - właściwość farby pozwalająca wyciągać ją w długą nitkę; zależna jest od kohezji. W praktyce zjawisko to zachodzi w procesie druku.

(5) drukowność farby - zespół właściwości fizykochemicznych farby, które decydują między innymi o jakości otrzymanego druku.

(6) dyspersja pigmentu - stopień rozdrobnienia pigmentu w farbie, mierzony średnią wielkością ziaren.

(7) elastyczność powłoki - właściwość powłoki farby, pozwalająca na zachowanie pierwotnych właściwości mechanicznych w warunkach deformacji podłoża.

(8) entensywność - właściwość farby pozwalająca na odtworzenie barwnego obrazu o określonym nasyceniu barwy przy minimalnym jej zużyciu.

(9) kohezja farby (spójność) - właściwość farby polegająca na przeciwstawianiu się rozdzielaniu jej składników; jest wynikiem występowania sił Van der Waalsa między cząstkami składników farby.

(10) koncentracja pigmentu - zawartość pigmentu w określonej objętości lub masie farby.

(11) konsystencja - właściwość farby wynikająca z sumy poszczególnych cech, jak lepkość, tiksotropia, ciągliwość.

(12) krycie - właściwość farby pozwalająca na zmianę widoczności lub barwy podłoża.

(13) krytyczne stężenie objętościowe pigmentu - punkt w układzie pigment-spoivo, przy którym istnieje wystarczająca ilość spoiva do wypełnienia przestrzeni między cząstkami.

(14) lejność - właściwość farby pozwalająca na swobodne jej spływanie nieprzerwanym jej strumieniem.

(15) lepkość - tarcie wewnętrzne cieczy występujące podczas przesuwania się względem siebie warstw cieczy.

(16) nasycenie barwy - stopień zbliżenia się do barwy białej; barwa o pełnym nasyceniu nie zawiera bieli, nasycenie maleje w miarę zwiększania bieli.

(17) odbitka irysowa - naniesiona i utrwalona na podłożu warstwa farby o zmieniającym się w sposób ciągły nasyceniu barwy.

(18) odbitka laboratoryjna - naniesiona i utrwalona na podłożu (papier, folie itp.) warstwa farby o określonej grubości, przeznaczona do badań laboratoryjnych.

(19) odcień barwy - nieznaczne, niejaskrawe odchylenie barwy farby od ustalonego wzorca.

Do określania odcienia barwy stosuje się następującą charakterystykę słowną:

a) bardziej żółty - zawiera więcej żółci niż farba wzorcowa,

b) bardziej czerwony - zawiera więcej czerwieni niż farba wzorcowa,

c) bardziej niebieski - zawiera więcej błękitu niż farba wzorcowa.

(20) odporność powłoki - właściwość powłoki farby, poddanej działaniu czynników chemicznych, fi-

Centralne Laboratorium Farb Graficznych
Ustanowiona przez Dyrektora Zjednoczenia Przemysłu Poligraficznego dnia 23 listopada 1970 r.
jako norma obowiązująca w zakresie używania pojęć od dnia 1 lipca 1971 r.
(Mon. Pol. nr 14/1971 poz. 107)

zycznych lub mechanicznych, pozwalająca na zachowanie pierwotnych właściwości optycznych (barwa, intensywność barwy, odcień barwy, połysk) i mechanicznych (elastyczność, twardość).

(21) odporność powłoki na działanie kwasów, alkali lub soli - właściwość powłoki farby, poddanej działaniu kwasów alkali lub soli, pozwalająca na zachowanie pierwotnych właściwości optycznych i mechanicznych.

(22) odporność powłoki na działanie mydła - właściwość powłoki farby, poddanej działaniu mydła, pozwalająca na zachowanie pierwotnych właściwości optycznych i mechanicznych.

(23) odporność powłoki na działanie parafiny lub wosku - właściwość powłoki farby, poddanej działaniu parafiny lub wosku, pozwalająca na zachowanie pierwotnych właściwości optycznych i mechanicznych.

(24) odporność powłoki na działanie rozpuszczalników organicznych - właściwość powłoki farby, poddanej działaniu rozpuszczalników organicznych, pozwalająca na zachowanie pierwotnych właściwości optycznych i mechanicznych.

(25) odporność powłoki na działanie sera - właściwość powłoki farby, poddanej działaniu sera, pozwalająca na zachowanie pierwotnych właściwości optycznych i mechanicznych.

(26) odporność powłoki na działanie światła - właściwość powłoki farby, poddanej działaniu światła dziennego lub sztucznego, pozwalająca na zachowanie pierwotnych właściwości optycznych.

Rozróżnia się gradację odporności powłok na działanie światła według ośmiostopniowej skali oceny odporności na światło.

(27) odporność powłoki na działanie tłuszczu - właściwość powłoki farby, poddanej działaniu tłuszczu stałego lub ciekłego, pozwalająca na zachowanie pierwotnych właściwości optycznych i mechanicznych.

(28) odporność powłoki na działanie wody - właściwość powłoki farby, poddanej działaniu wody, pozwalająca na zachowanie pierwotnych właściwości optycznych i mechanicznych.

(29) odporność powłoki na działanie zmiękczaczy - właściwość powłoki farby, poddanej działaniu zmiękczaczy, pozwalająca na zachowanie pierwotnych właściwości optycznych i mechanicznych.

(30) odporność powłoki na kalandrowanie - właściwość powłoki farby poddanej procesowi kalandrowania, pozwalająca na zachowanie pierwotnych właściwości mechanicznych.

(31) odporność powłoki na lakierowanie - właściwość powłoki farby, poddanej działaniu lakieru powłokowego, pozwalająca na zachowanie pierwotnych właściwości optycznych.

(32) odporność powłoki na obniżone temperatury - właściwość powłoki farby, poddanej działaniu obniżonej temperatury, pozwalająca na zachowanie pierwotnych właściwości optycznych i mechanicznych.

(33) odporność powłoki na olejki steryczne - właściwość powłoki farby, poddanej działaniu olejków sterycznych, polegająca na zachowaniu pierwotnych właściwości optycznych i mechanicznych.

(34) odporność powłoki na podwyższone temperatury - właściwość powłoki farby, poddanej działaniu podwyższonej temperatury, pozwalająca na zachowanie pierwotnych właściwości optycznych i mechanicznych.

(35) odporność powłoki na sterylizację - właściwość powłoki farby, w warunkach sterylizacji, pozwalająca na zachowanie pierwotnych właściwości optycznych i mechanicznych.

(36) odporność powłoki na ścieranie - właściwość powłoki farby, poddanej działaniu sił tarcia, pozwalająca na zachowanie pierwotnych właściwości optycznych i mechanicznych.

(37) połysk - właściwość powłoki farby, pozwalająca na odbijanie światła białego; określane w procentach połysku lustrzanego wzorca. Stopień połysku zależny jest od ilości rozproszonego światła.

(38) postać ciekła - stan skupienia, przy którym powierzchnia farby w opakowaniu i lekkim jego przechyleniu natychmiast zmienia swoje pierwotne położenie.

(39) postać mazista - stan skupienia, przy którym powierzchnia farby w opakowaniu i lekkim jego przechyleniu zachowuje swoje pierwotne położenie.

(40) postać półciekła - stan skupienia, przy którym powierzchnia farby w opakowaniu i lekkim jego przechyleniu powoli zmienia swoje pierwotne położenie.

(41) powłoka - utrwalona na podłożu cienka warstwa farby o grubości od kilku do kilkudziesięciu mikrometrów stanowi układ makrocząstek składników farby, głównie cząstek żywic i pigmentów; charakteryzuje się właściwościami optycznymi takimi, jak barwa, odcień, połysk oraz właściwościami mechanicznymi, jak np. elastyczność, twardość.

(42) przyczepność - właściwość warstwy farby polegająca na trwałym wiązaniu się jej z podłożem w procesie utrwalania; uwarunkowana charakterem powierzchni podłoża (szorstkość, porowatość) oraz działaniem czynników fizykochemicznych (sił adhezji, kohezji, zwilżalności, sorpcji). Przyczepność określa się pracą, którą należy wykonać podczas odrywania powłoki farby od podłoża.

(43) rozlewność - właściwość pozwalająca na samorzutne rozplýwanie się farby naniesionej na powierzchnię ciała stałego.

(44) skala barwy - zbiór odbitek drukarskich wykonanych tą samą farbą i techniką druku, uporządkowanych według malejącego nasycenia barwy.

(45) starzenie się powłoki - stopniowe niszczenie powłoki farby w miarę upływu czasu, wywołane działaniem agresywnych czynników środowiska.

(46) stężenie objętościowe pigmentu - objętościowa zawartość pigmentu w spoiwie wyrażona w procentach w odniesieniu do całkowitej objętości zajmowanej przez farbę.

(47) struktura farby - budowa wewnętrzna farby; stanowi układ dyspersyjny cząstek pigmentów w spoiwie; powstaje w wyniku molekularnego przyciągania się cząstek pigmentów. Trwałość struktury zależy głównie od stopnia dyspersji pigmentu, ilości i trwałości wiązań między cząstkami oraz powinowactwa chemicznego pigmentu do środka wiążącego.

(48) tiksotropia - odwracalny proces izotermiczny, charakteryzujący się samorzutną przemianą zolu w żel, powodujący pozorne podwyższenie lepkości farb, proces ten ulega odwróceniu pod wpływem czynników mechanicznych, np. mieszania, wstrząsania, na okres czasu właściwy danej farbie.

(49) twardość powłoki - właściwość powłoki farby polegająca na stawianiu oporu w czasie działania na jej powierzchnię ciał bardziej twardych.

(50) trwałość w czasie przechowywania - zachowanie pierwotnych właściwości użytkowych farby w czasie ich przechowywania.

(51) utarcie - stopień rozdrobnienia skupisk cząstek pigmentów i wypełniaczy oraz zwilżenie i rozproszenie ich w spoiwie.

(52) utrwalanie (schnięcie) - zdolność farby do tworzenia trwałej powłoki w wyniku procesów fizycznych, chemicznych, albo obu procesów zachodzących łącznie.

(53) utrwalanie chemiczne - proces chemiczny polegający na utlenianiu, a następnie polimeryzacji olejów schnących.

(54) utrwalanie fizyczne przez odparowanie - proces fizyczny polegający na odparowaniu lotnych składników farby z równoczesną koagulacją na podłożu związków błonotwórczych wraz z pigmentem.

(55) utrwalanie fizyczne przez wsiakanie - proces fizyczny polegający na absorpcji spoiwa przez podłoże z jednoczesną koagulacją na nim związków błonotwórczych wraz z pigmentem.

(56) utrwalanie fizyczne wilgocią - proces fizyczny polegający na wytrącaniu na podłożu żywicy wraz z pigmentem pod wpływem działania wilgoci.

(57) utrwalanie pod wpływem podwyższonej temperatury - proces chemiczny polegający na polimeryzacji związków błonotwórczych farby pod wpływem podwyższonej temperatury.

(58) własności magnetyczne - właściwość określająca zachowanie się w polu magnetycznym utrwalonych odbitek drukarskich, których nadruk wykonany został farbą zawierającą pigment magnetyczny.

(59) właściwości optyczne - właściwość powłoki farby charakteryzująca jej zachowanie w strumieniu promieni świetlnych; określane przez współczynnik załamania światła, refrakcję właściwą i molową, zdolność odbijania, pochłaniania i absorpcji; wiążą się z nimi barwa i połysk farby.

(60) wzornik farb graficznych - zbiór wzorców farb, wydrukowanych określoną techniką druku na papierach lub innych podłożach, wydany w miarę potrzeb w formie katalogu, broszury, książki itp.

(61) zdolność oddawania rozpuszczalnika - właściwość farby polegająca na łatwym oddzieleniu rozpuszczalnika ze spoiwa farby z jednoczesnym osadzeniem na podłożu żywicy wraz z pigmentem.

K O N I E C

BG PW

BN. 004796

40000000343151